

โรคเบาหวาน (Diabetes)

ปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานข้อมูลเพิ่มมาตรฐาน จำนวน 43 แห่ง จากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศทั้ง 76 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ซึ่งประกอบไปด้วยเพิ่ม Person และ Chronic จากฐานข้อมูลผู้มารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐ ที่มีสัญชาติไทย และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวาน นอกจากนี้ข้อมูลผู้เสียชีวิตได้จากข้อมูลมรณบัตรร่วมกับหนังสือรับรองการตาย กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2553 - 2557 ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ โดยข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำมาวิเคราะห์และแปลผลโดยใช้โปรแกรม Disease Surveillance ที่จัดทำโดยสำนักระบาดวิทยา

ผู้ป่วยสะสมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2557 รวม 2,256,434 ราย คิดเป็นความชุก 3,807.30 ต่อประชากรแสนคน เมื่อพิจารณาผู้ป่วยเบาหวานสะสม พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (รูปที่ 1) มีผู้เสียชีวิต 64,616 ราย อัตราตาย 994.77 ต่อประชากรแสนคน

ผู้ป่วยเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557 รวม 223,416 ราย อัตราป่วย 343.95 ต่อประชากรแสนคน ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.57 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยสูงสุดคือกลุ่มที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี เท่ากับ 11,496.52 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 50 - 59 ปี (8,029.10) 40 - 49 ปี (3,477.59) 15 - 39 ปี (553.64) และต่ำกว่า 15 ปี (41.59) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับรายงานมากที่สุด 379.87 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ภาคเหนือ (369.41) ภาคใต้ (361.28) และภาคกลาง (287.79) (รูปที่ 2) อัตราป่วย 10 จังหวัดที่สูงที่สุดคือ จังหวัดลำปาง 1243.87 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือจังหวัดชลบุรี (738.82) ราชบุรี (683.11) ขอนแก่น (662.71) นครศรีธรรมราช (644.56) สระบุรี (628.03) สงขลา (591.22) ชัยนาท (567.47) อุบลราชธานี (562.15) และสุพรรณบุรี (560.24) (รูปที่ 3) ผู้ป่วยเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนจำนวน 21,468 ราย ร้อยละ 9.61 จำแนกเป็นภาวะแทรกซ้อนทางไตสูงที่สุด ร้อยละ 25.27 รองลงมาคือภาวะแทรกซ้อนทางตา (16.00%) ภาวะแทรกซ้อนทางประสาท (8.75%) ภาวะแทรกซ้อนทางหลอดเลือดแดง (0.91%) ภาวะแทรกซ้อนหลายอย่าง (0.40%) และ

ภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ (36.32%) อัตราป่วยตามเขตบริการสุขภาพ เขต 7 สูงสุด 457.71 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา เขต 5 (440.75) เขต 11 (422.28) เขต 3 (389.03) เขต 8 (386.45) เขต 6 (385.45) เขต 1 (374.74) เขต 10 (364.01) เขต 4 (361.13) เขต 9 (326.90) เขต 2 (307.91) และเขต 12 (306.35)

สรุป ผู้ป่วยสะสมโรคเบาหวาน ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2557 มีแนวโน้มสูงขึ้นสำหรับผู้ป่วยที่ขึ้นทะเบียนรายใหม่ยังไม่สามารถบอกได้ว่ามีแนวโน้มอย่างไรเนื่องจากได้รับข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน 2557 เท่านั้นแต่ อัตราป่วย 343.95 ต่อประชากรแสนคน เพศหญิงมีสัดส่วนป่วยมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบผู้ป่วยมากที่สุด มีภาวะแทรกซ้อนร้อยละ 9.61 สำหรับเขตบริการสุขภาพที่ 5, 11 และ 3 มีความชุกสูง อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2557 ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นข้อมูลที่ได้รับรายงานในช่วงเวลาระหว่าง 1 มกราคม - 30 กันยายน 2557 ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวานในเพิ่ม CHRONIC ครอบคลุมเพียงกลุ่มประชากรที่มารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐเท่านั้น โดยเลือกผู้ป่วยที่มีสัญชาติไทยและอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ ดังนั้นจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงานจึงน่าจะต่ำกว่าความเป็นจริง จากการเฝ้าระวังที่ได้การคัดกรอง ในปีนี้มีนโยบายให้ดำเนินการที่อายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคเบาหวานยังสูงอยู่ นอกจากนั้นข้อมูลสาเหตุการเสียชีวิตในมรณบัตรส่วนใหญ่จะแสดงเฉพาะสาเหตุสุดท้ายที่ทำให้เสียชีวิต ดังนั้นผู้ป่วยที่เป็นเบาหวานที่เสียชีวิตด้วยภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ อาจไม่ถูกระบุว่าเป็นโรคเบาหวานทำให้อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานต่ำกว่าความเป็นจริง ความครอบคลุมของการคัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงจะส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยที่มาขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยใหม่ ในแต่ละปีด้วย ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของจำนวนผู้ป่วยด้วย ก่อนนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ผู้เรียบเรียง

อมรา ทองหงษ์

บรรณาธิการวิชาการ

นพ.อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์, นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์

Fig.1 Prevalence of Diabetes per 100,000 Populations, Thailand, 2010 - 2014

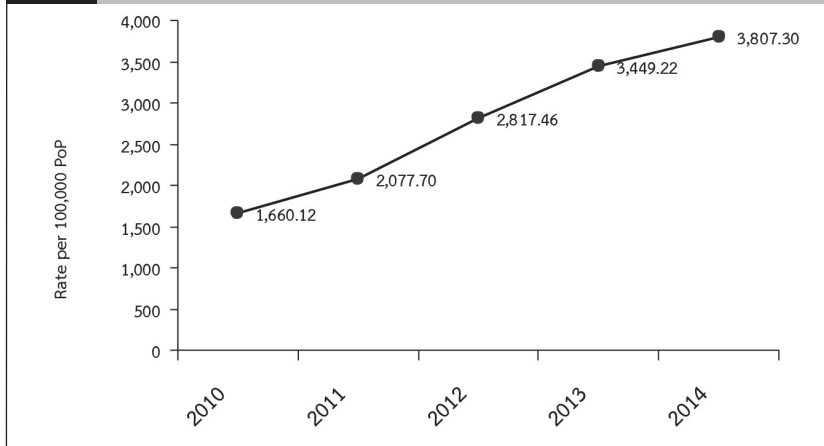

Fig.2 Reported Cases of Diabetes mellitus per 100,000 Population, by Region, Thailand, 2012 - 2014

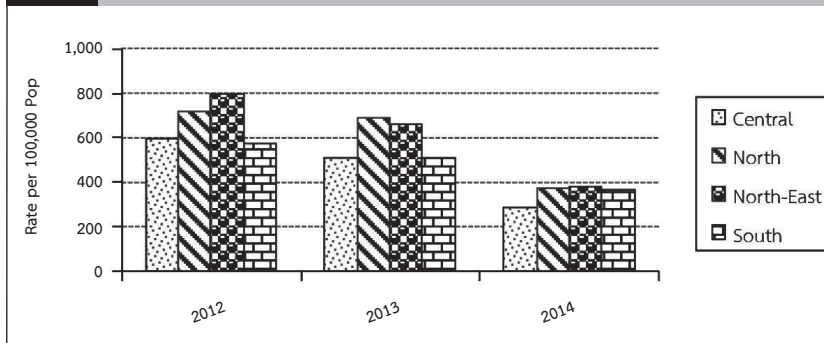

Fig.3 Reported Cases of Diabetes per 100,000 Population by Province, Thailand, 2014

